

DOGODKI PO ŠIRNEM SVETU

Litvinov v Berlinu

Na poti v Ženevo se je ustavil ruski vnanji komisar Litvinov v Berlinu, kjer je obiskal državnega kancelarja. Slika kaže rusko delegacijo na kolodvoru. Od leve proti desni: ruski poslanik v Berlinu Hinčuk, gospa Litvinova, zadaj (s kapo na glavi) bivši prosvetni komisar Lunacarski, vnanji komisar Litvinov in šef tiskovnega oddelka sovjetskega vnanjega ministrstva Uzmanski.

Drevesni starci v Libanonu

Od sloviti svetopisemskih cedar na Libanonu stoji danes še kakšnih 2000 dreves, ki rastejo na rebrih Daj-el-Hor in so različne starosti in velikosti. Sedem najstarejših dreves stoji na mali visoki ravni na jugovzhodni strani. Najpompoznejša med njimi je cedra, ki meri v premeru 14 m. Ta stoji tik neke kapelice in so naslanja na močan zid. V večernem sončku se vidijo ta drevesa nalič velikom, ki so sklenili roke k molitvi in jih dvigajo k nebu. Libanonci pa vidijo v njih žive svetinje ter jim pravijo »božje cedre«, cedre kralja Salomona in patriarhov. Krošnje so tako široko razpredene, da bi mela pod njimi dovolj prostora ladja velike katedrale.

V teh predelih Libanonskega pogorja žive Maroniti, domača sekta iz Sirije. Vsako leto se zbere na gorskem grebenu, kjer masuje njihov patrijarh. Maroniti so priznani menihi Marona, ki je živel na bregovih Cronta in je ustanovil več samostanov ter je bil nasprotnik nestoriancev.

25.000 maturantov

Vsako leto o Veliki noči prestopi z nemških srednjih šol na univerzo 25 do 32.000 abiturientov, ki se začne s tem pripravljanje na akademski poklic. Približno četrtina tega števila ne doseže nikoli svojega smotra in tudi za tiste, ki konec koncev napravijo vse skušnje, ni niti polovica potrebnih mest na razpolago. To pomeni praktično, da ostane vsako leto v Nemčiji 10 do 12.000 medicincev, juristov, filozofov in drugih akademikov brez kruha. Od študija nimajo nič drugega nego čakanje. Izkusnja pa kaže, da pri izbiri ljudje niti v potrebi ne vzamejo v službo akademikov, temveč dajejo prednost neakademikom.

Pedagogi in socialni praktiki so prišli do

prepričanja, da tako ne gre naprej. Zveza nemških filozofov je zato letos stopila v stik s predstavniki delavskih strokovnih organizacij, da bi na ta način zadržala letosnje abituriente od visokošolskega študija. Pred dnevi se je vršil že šestanek dijaških študijskih skupin, ki ga je v ta namen sklicalo nemško notranje ministrstvo. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da se takoj poseže po sredstvih za odpravo in poseben odbor je dobil nalog, naj poskusi, da bo letos o Veliki noči sprejetih približno 20.000 abiturientov v vse panoge gospodarstva. Posebna komisija, ki se je osnovala, pa bo skrbela tudi za to, da se bo mladina v bodoče odvrčala od akademskega študija, v kolikor ni naraščaj neobhodno potreben.

Usoda ruskega Versaillesa

Petrov dvorec, bivša poletna rezidenca ruske carske rodbine, se na povelje moskovske vlade že nekaj časa obnavlja. Ko bodo popravila dovršena, se bodo njegova vrata odprla ljubimcem učenjakom, ki bodo hodili tja na okrevanje.

Prvi čas po boljševiški revoluciji ni nihče vedel, kaj bo s Petrovim dvorcem, ki stoji blizu Carskega sela. Slednjic je vlada odločila, naj ostane zgradba kot zgodovinski spomenik »vremenske dobe«. Zda pa bodo v njegovih krasnih vrtovih in divnih jvornah uživali počitek in odmor učenjaki, ki bodo potrebnih pokoli na naporom znanstvenem delu.

Preurejanje ruskega Versaillesa za odlične učenosti prihaja sicer pozno, vendar pa ne prekasno. Poznavalec ruskih razmer smatrajo, da je dol pobudo za izboljšanje razmer intelektualcev sam Stalin, ko je lani v juniju izjavil, da je treba bolj nego dotlej upoštevati intelektualce v javnem življenju. Zadrževal je za inženjerje, tehnike in znanstvenike boljše življenjske pogoje.

Japonci v Šanghaju

Ena izmed glavnih ulic v Šanghaju, čigar zasedba po Japoncih lahko izzove resne zapletitve z Zedinjenimi državami, ki so zainteresirane na tem šestem največjem mestu na svetu.

Okrenil sem se, da bi videl, ali moreva računati na čigavo pomoč. Grbina v ozemlju mi je skrivala vlak in sopotnike. Kakih sto metrov proč je pač bil neki uslužbenec v kroju, toda majhen in trebusat, že zadihani, in ni mogel nikamor več. Herring je bil sedaj nekoliko korakov pred menoj. A bil je s praznimi rokami. Sploh je bil tu samo moj revolver, ki bi bil ob potrebi utelešil pridaniča v strah prijatelji.

In medtem ko sem se tekel, me je na mah obšla neka misel. Ako sta Herring in njegova žena zares zapletena v krajo, kakor sem ponovno domneval, sta me morala rešiti možaka spretno zavajala na stran, da sem lovil nekakega figuranta, dočim je pravi krivec mirno uhajal.

Ta podmena se mi je nenadoma zazdelo tem verjetnejša, ker je Američan obstal, da bi me počakal in zavpil:

»Dajte mi svoj samokres: jaz grem hitreje ko vi in ga bom lažje došel.«

»Smo že tam,« mi je prišlo na um, »razorožila me bosta in potem sem jima izročil na milost in nemilost.«

Brez dvoma se mi je ta misel brala v pogledu, kajti Herring je pripomnil z usmevom:

»Nič se ne bojte, jaz sem postenjak; ampak ne trativa časa za božjo voljo!«

»Jaz bom sam dosti dobro streljal, če bo treba,« sem se odrezal, »in popolnoma se nisem na kraju.«

Nato sem se vnovič zapodil kajti svojemu tovarišu sem želel dokazati, da bom znal svojo vlogo izvesti do konca. Herring je skomignil in zamrmral, da bova možakarja izgrešla in je še nadalje tekel ob meni. Medtem pa se je bil tako zvan strojnik precej oddalil in tu pa tam sva ga v neravnem ozemlju izgubila z vida.

Avstralija ni bog ve kaj obljubljena, zlasti po poljanah, a tisti dan smo imeli srečo. Slučaj je namreč hotel, da je stala kmetija na potu našega beguna. Gotovo bi se ji bil ognil, da se mu je prikazala ob pravem času, toda evkalptov gozd mu jo je zakrival, in ko jo je užrl, je bilo prekasno.

Ljudje, ki so živeli ondi, so morali biti vsi na polju kajti bivališče se je zdelo prazno vendar čisto blizu kmetije so se na travniku pasli konji. Prej ko sem se mogel zavedati, kaj namerja, je Herring sinil na enega izmed njih in se v diru pogljal za kradljivcem.

Na svojih potovanjih sem spoznal dosti imenitnih jahačev, ali — pasja dlaka! — nikdar in nikoli takega kot ta. In vendar, veste, ti avstralski konji so največkrat napoli divje živeli in strokovnjaki, ki jih krotijo, gredo včasih v krstvo deželo. Potakem si lahko predstavljate, kaj je moral uganjati oni, ki mu je telefoniral križec korenjak, ki mu je brez sedla in stremena, celo brez uzde, vsilil svojo voljo in ga zapolnil v dir.

Gostija za podgane

Angleško založništvo Constable & Co., eno najstarejših in najuglednejših podjetij v Angliji, izdaja svoje knjige na najboljšem papirju in v solidni platneni vezavi z usnjenim hrbtom.

Lani je prejela tvrdka iz vseh krajev, kamor je poslala svoje knjige, poročila, da napadajo miši in podgane Constableove knjige kakor besne. Ravnatelj neke škotske knjižnice je pisal založništvu, da ni videl v svojem muzeju že cela desetletja nobene miši in podgane, zdaj pa so pridrele nad knjigo Constableove izdaje v tropih in jih požrle do zadnjega vlakenca.

Po tej pritožbi je založba uvedla preiskavo, da dožene vzrok podganje pohlepčnosti po svojih edicijah. Kemiki so ugotovili, da privablja podgane vezava knjig na hrbtu, ki so bili iz kozjega usnja. Constable je odtegnil vse svoje lanske edicije iz prometa in jih bo nadomestil z novimi izdajami, vezava knjig pa bo v bodoče samo iz platna.

Novi kitajski zastopnik pri Društvu narodov

Bivši vnanji minister in sedanji poslanik v Washingtonu Jen je imenovan za kitajskega delegata v Ženevi.

Najhitrejši človek na vodi

Po več brezuspešnih poskusih se je ameriški dirkač na motornih čolnih Commodore Gar Woodu posrečilo, da je zopet osvojil za Ameriko hitrostni svetovni rekord v splošnem razredu dirkalnih motornih čolnov. Gar Wood je s svojim čolnom na motorje »Miss America IX« dosegel povprečno hitrost nad 178 km na uro in s tem zrušil svetovni rekord Angleža Kaye Dona, ki je dozdaj vodil z uspehom svoj »Miss Anglijo II« s 176.99 km na uro.

Sanje, ki so se uresničile

Neka ženska iz naselbine Gaunpyaran blizu doline Naini je nedavno sanjala, da jo je na paši blizu vaše meje napadel tiger in jo usmrtil. Sanje so jo močno potirile in posledje se je vedno izogibala mesta, ki ji je postalo zaradi sanj tako strašno neprijetno. Ko pa je vendarle morala tam mimo s svojo čredo, se je nenadoma prikral teliger in jo raztrgal. Otroka, ki sta spremljala mater in čredo, sta sicer tekla v vas po ljudi, a ko je prišla pomoč, je bila nesrečna pastirica že mrtva. Tiger jo je tako razmesaril, da je na mestu izkavala.

Nekaj skakajev, pa je dohitel ubežnika. Od daleč sem bil priča prizora, ki je bil veličasten. Dospelvi do možakarja, je Herring skočil v opasnem loku na tla in se ni več zmenil za konja, ki se je osupel vnil na svoj travnik in lopni na neznanca. Borba je bila jako kratka. Ko sem prihajal k njima, je strojnik hropel:

»Ni treba tako stiskati, se vdam!«

To je bil pač moj lažni duhovnik. Po mojem malec teatrskem in osobito smešnem prihodu v predelek mladih zakoncev je imel dovolj časa da me je ogoluznil, nato pa malo dalje naredil istega zlomka v enakih okoliščinah. Potlej si je siekel črno dopetato in hlače vrgel na mrežo v vagonu svoj veliki nizki kitobuk in belo vlačijo, ki ga je starala, in se meni tebi nič, oddaljil od vlaka, ustavljenega po njegovi zaslugi. Rjavkasta srajka, ki jo je nosil že naprej pod svojo obleko, in čepica, ki si jo je potisnil na glavo, sta dočela izpremeniti njegovo vnanost. Potreba je bila vsa bistumnost gospe Herringsove, da ga je razkrižala z zadnjem trenutku, preden nam je kašo upihal.

Naj li se pristavim, da nam je bila tako čast — vsekakor negotova čast — spoznati Johna Donalda Brucea, kralja železnih zmkavtov?

Ta poslednji čin mu ni kdo ve kaj prinesel. Jaz sem vaju svoj denar vselej pri sebi nosil. Bruce je našel v moji torbi le malovredne predmete, pri drugih potnikih,

Pred olimpijado v Lake Placidu

Proga za bobsleighs

Filmske zvezde v zatonu

Marsikateri prijatelj kina se časih vpraša, kaj je s filmskimi zvezdami in zvezdniki, ki jih je prej srečaval na platnu, kjer ni danes o njih več duha ne sluha. Kje je Colleen Moore? Kje Vilma Banky? In Lilijana Gish? Nu, usoda kinematografskih zvezdnic in zvezdnikov je pač naglo spremenljiva. Kakor hitro zvezda zažari, tako hitro se lahko utrne... Govoreči film je pokvaril mnogim bivšim ljubljencem občinstva kariero. Zaradi njega se je zgnila tema pozabljenja nad Vilmo Banky, Lauro La Plante, Johnom Gilbertom in Colleen Mooreom. Bessie Lowe je takisto ostavila film in se vpregla v zakonski jarem. Tom Mix se udeležuje samo še kot filmski producent. Clara Bow pa ne more nikjer obnoviti pogodb zaradi škandalov, ki so neolovljivi od njenega imena. Ne duha ne sluha ni tudi o Mary Philbins, Esteri Ralson in drugih, dočim se bodo Dolores del Rio, Pola Negri in Corlusa Griffith baje kmalu zopet pojavile na platnu.

Na plesih se malo troši

Iz Berlina poročajo, da so letošnje prireditve navzlic krizi dobro obiskane. Obisk ne zaostaja v splošnem skoro nič za lanskim. Pač pa se poznajo hudi časi pri potrošnji plesalcev. Sampanjec se je poredkoma naroča, če pa se pije, ne nadej skoraj nihče steklenice, ampak si ga da natočiti samo v čašo. Če polje kavalir svojo damo na plesno zabavo, se oba zadovoljita s skromnim silcem žganja. Časih so čakali na plesnih prireditvah ogromni bifeji. Danes je ta pojav izginil. Kvečjemu par mliz je na razpolago gostem za okrepčilo, ki se zadovoljijo s sendviči in sličnimi malenkostmi. Silno je nazadovala poraba salat, ribjih jedi in tort na plesih. Tudi v plesih ni videti posebnega napredka. Rumba, od katerega so si prve čase toliko obetali, je običal in se ne premakne nikamor.

Kreuger kupuje zlatokope

V letnem poročilu Kreugerjevega finančnega trusta Kreuger & Toll d. d. stoji, da znaša dobiček lanskega leta 21 milijonov dolarjev proti 32,7 milijonom dolarjev v l. 1930. Zanimivo je dejstvo, da prevzame Kreugerjev trust zlatokop Boliden v severni Švedski. Boliden velja za eno najbogatejših zlatih ležišč na svetu. Ko bo obrat urejen, se bo produkcija zlata zvišala na 12.000 kg zlata letno. Kralji vžigalice je torej raztegnil svojo sfero vžigalic, železnih rud, zemljišč, celuloze in telefonskega omrežja še na čisto zlato.

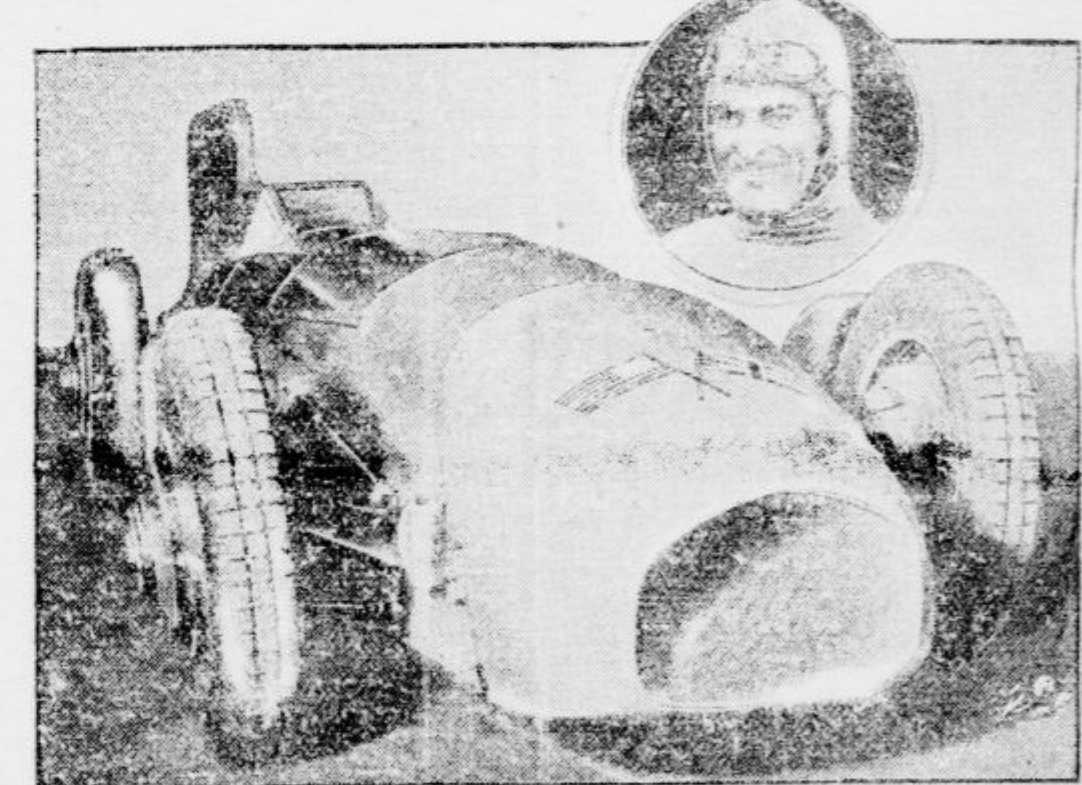
Nova oblika družabnosti v Angliji

Iz Londona poročajo, da čuti od lanske jeseni tudi angleška »boljša družba« posledice gospodarske krize. Omejiti se je morala kakor drugi sloji, da je lahko vzdržala na življenjskem standardu minulih let. O vojudinji Richmondski pripovedujejo, da ni v stanu več prirediti doma svečanih sprejemov in pojedin. Ker pa se po drugi strani tudi ne more odreči gostom in družbi, je našla novo obliko družabnega občevarjanja: goste povabi od časa do časa v hotel, kjer se shaja plesni klub. Vsak gost mora plačati posebno vstopnino, ki krije stroške prireditve. Tako se družba snide od časa do časa, vodnina pa nima nobenih izdatkov in tudi ni prikrajšana v zabavi in razvedrilu.

Slabo so naleteli

Iz Nemčije poročajo o neprijetnem življenju skupine avstrijskih muzikantov, ki so se napotili v uniformah stare avstro-ogrske vojske iskat sreče po Nemčiji. Nemci so Avstrijce kmalu zavrnili in se niso niti najmanj ozirali na njihovo vnanost. Vrgli so jih kratkoma loč čez državno mejo, kjer jim je avstrijska obmejna policija plačala vozne listke do Linca.

Campbell se pripravlja za nov hitrostni rekord

Sloviti ameriški dirkač Malcolm Campbell je dal zgraditi nov tip svojega dirkalnega voza, s katerim hoče na znanem dirkališču v Dayton-Beachu na Floridi prekositi svoj lastni hitrostni rekord. Njegova »Sinja ptica« je dobila močnejše motorje, o katerih je prepričan, da mu bodo prinesli novo svetovno znamko v hitrosti.

pri katerih je bil ponovil svojo malo tragičnoredijo, dva do tri tisoč frankov in draguljev. Prav za prav je bil v skrajni stiski, odkar je bil zadnje pobegnul in to ga je nagnalo, da se je lotil tako drznega poskusa, hoteč si kolikor toliko opomoči.

Odnalga sva ga nazaj na vlak, kjer so bili naši drugovi, posebno pa očarljiva gospa Herringsova, hudo v skrbah za naju. Medtem ko so mu uslužbenci vezali roke na hrbtu, sem se mu približal, da bi udobno opazoval tega izrednega človeka. Spoznal me je.

»Čudna reč,« je rekel s precej komično nejevoljo v kateri je bilo nekaj presenečenja in tud neko prezir nasproti meni. »da vas vidim tukaj. Jaz bi si bil mislil, da je v vaši torbi res kaj zanimivega. Ali ne znam več preceniti svojih ljudi? Boga, stvar gre rakovo pot.«

Se dosti slabše je kazalo s to rečjo, ko se je moral nekaj tednov kasneje John Donald Bruce odgovorjati za svoja hudodelstva pred sodiščem. Herringsova njegova so-

proga in jaz smo bili glavne priče. Med vso tožbo se presenetljivi strokovnjak za razkošne vlake ni za trenutek odpovedal svoji dobri volji.

V isti smo se vsi morali smejati zaradi njegovih nepričakovanih odgovorov in njegovega nenavadnega načina, kako je sodil o ljudeh, nikakor ne tako napak Ta žegec je bil duhovit. Občutljiv je bil zgolj v eni točki. Svojih številnih tatvin ni tajil, še z veseljem je pripovedoval vse potankosti

in podrobnosti o njih, a da bi ga bili imeli za ubijalca, o tem ni maral nič slišati.

»Morebiti imam,« je dejal, »o svojini pojme, ki jih vsakdo ne deli z menoj, vendar ako to izvezamemo, sem človek, ki se mu pravi vrli dečko, dobroživček, in svoj živ dan nisem niti mušci prizadel nič hudega.«

Ko sem po svoji izpovedi odhajal izpred sodnika, mi je zaklical:

»Ne rečem vam zbogom, gospod lovec, ampak na svidenje. In glejte, da prihodnjč boljše opremitve svoj krmil.«

John Donald Bruce je bil, kakor sem omenil, obsojen v prisilno delavnico do smrti. Med nami rečeno si jo je pošteno prislužil. Pri vsem tem pa je bil vendarle prikupen malopridnež in pozneje mi je bilo prav pogosto žal, da ni tako jedrovit moč boljše porabil svojih prirodnih darov.

Za svojega bivanja v Maryboroughu in Brisbaneu sem se močno sprijateljil s Herringsonom in njegovo ženko. Seznanili smo se na tako čudaki način, da nas je spomin na to prigodo vselej zabaval. Več let pozneje mi je bila dana prilika, da sem se srečal z njima v Parizu in z veliko naslodo smo si priklicali v spomin moj prihod v njun predelek, z revolverjem v roki.

»Dragi gospod Robin,« je čisto ponavljala gospa Herringsova, »naravnost pretresljivi ste bili, ko ste zavpili: »Roke gore. Imela sem občutek, kakor da doživljam prizor iz ameriškega filma.« (D. A.)

